

Državni izpitni center

M 0 7 2 1 0 3 1 3

JESENSKI ROK

SLOVENŠČINA

≡ Ispitna pola 1 ≡

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 27. avgust 2007

SPLOŠNA MATURA

RAZPRAVLJALNI ESEJ

LJUBEZENSKA RAZMERJA

V eseju je kandidat skušal

A razložiti, katere podobnosti povezujejo Nastjo ter Terezo in katere Matjaža ter Tomaža;

do 3 + do 3 točke

za **razlago podobnosti, ki povezujejo Nastjo in Terezo ter Matjaža in Tomaža, npr.:** Nastja in Tereza sta ženski s pretanjenim občutkom za umetnost. Nastja je kiparka in premišljevalka umetnosti, Tereza pa rada bere in posluša glasbo; ko spozna Tomaža, se začne ukvarjati s fotografijo. Čeprav ju zanimajo različna področja, je njuna filozofija ljubezni podobna: ljubezen je najpomembnejše gibalno življenje, njena osnovna vrednota je zvestoba. Obe sta si podobni tudi po svojem boju za ljubezen – kljub ponižanjem in krivicam poskušata obdržati ljubezensko zvezo. Matjaž in Tomaž sta intelektualca, ki tenkočutno opazujeta svet in v mladosti aktivno posegata v družbena dogajanja. Oba sta razočarana idealista in upornika, ki s svojim zanikovalstvom »zaznamujeta« tudi ljubezensko zvezo. Te ne razumeta tako zavezujoče kot Nastja in Tereza, saj ju določa (najbolj Tomaža) ljubezenska nestanovitnost;

6 točk

B primerjati razlike v prizadevanjih za usklajena in uspešna ljubezenska razmerja;

do 4 + do 4 točke

za **primerjavo razlik v prizadevanjih za usklajena in uspešna ljubezenska razmerja, npr.:** Vsi štirje ljubeči si prizadevajo ohraniti ljubezensko razmerje, a se njihova prizadevanja zelo razlikujejo. Matjaž je metodični upornik, ki ga je sedanost, ta svet denarja in površine, razočarala. Svoj pesimizem utaplja v alkoholu, kar postopoma uničuje tudi njegov glasbeni talent in ljubezensko zvezo. Čeprav bi Nastjo rad obdržal, priznava, da postaja zaradi zagrenjenosti neustvarjalen in nezmožen ljubezni. Tomaž je prav tako razočaran nad družbenim dogajanjem, a ga izguba vrednot ne povleče v brezizhodni krog samouničevanja. Označi se za epskega ženskarja, ki hlepi po vedno novih ženskah zaradi erotičnega nemira in t. i. kirurške strasti po »rezanju povrhnjice« – rad bi spoznal »milijoninko drugačnosti«, ki loči eno žensko od druge. Njuna ljubezenska zveza je najbrž preživela tudi zaradi skupnega zaupanja v moč naključja, ki naj bi jo napajala in poživiljala. Bolj aktivno se za ljubezensko zvezo borita ženski, le da jo Nastja zaradi spoznanja o njeni izpraznjenosti zapusti. Nastja je tudi bolj vitalistična in odločna, saj je kot kiparka ustvarjalka novega življenja in zato ne more v nedogled vztrajati v »odmirajoči« zvezi. Tereza poskuša razumeti Tomaževo ženskarstvo in poiskati rešitev iz blodnjaka ljubezni in spolnosti, duše in telesa;

8 točk

C pojasniti Jonasovo in Sabinino vlogo;

do 3 + do 3 točke

za **pojasnilo** *Jonasove in Sabinine vloge v ljubezenskih zvezah, npr.:* Jonas je Nastjin najbolj nadarjen študent. Nastja ga na začetku nežno in nezaupljivo odklanja, a se zaradi spoznanja o popolnem razpadu svoje ljubezenske zveze pogumno odloči zanj in za novo življenje. Da tudi njuna ljubezenska zveza ni popolnoma usklajena, dokazuje zadnje poglavje, v katerem so literarne osebe ironizirane, njihova razmerja pa prikazana kot groteskna. Sabina, prav tako kot Jonas, pristaja na ljubezenski trikotnik. Čeprav ima Tomaž veliko ljubice, mu je prav ona najljubša. Postane mu prijateljica, včasih tudi zaupnica, saj mu je kot nenavadna individualistka in večna upornica najbolj podobna. Tereza jo spregleda, a ji zaradi njene posebnosti in drznosti vse oprusti ter se z njo spoprijatelji. Kot prijateljico jo razume tudi Tomažev sin, ko ji sporoči novico o očetovi in Terezini smrti;

6 točk

Č ponazoriti Jonasovo in Sabinino vlogo z ustreznim prizorom;

do 2 + do 2 točki

za **ponazoritev** *Jonasove in Sabinine vloge z ustreznim prizorom;*

4 točke

D predstaviti filozofijo ljubezni ene izmed literarnih oseb v obeh romanih in pojasniti svojo izbiro;

do 3 + do 3 točke

za **predstavitve** *filozofije ljubezni ene izmed literarnih oseb, ki ustreza kandidatovim predstavam o ljubezni, in pojasnilo* **svoje izbire.**

6 točk

POZOR!

- Ocenjevanje nalog z **manj kot 600 besedami**:

a) *vsebina*: točke dodajamo po točkovniku,

b) *jezik*: število možnih točk za jezikovno pravilnost, slog in zgradbo ustrezno znižujemo, in sicer:

Število besed	Jezik. p.	Slog	Zgradba
600–450	6	5	5
449–300	4	4	4
299–150	2	2	1
pod 150	1	1	0

INTERPRETATIVNI ESEJ

POZOR!

- Ocenjevanje nalog z **manj kot 600 besedami**:
 - a) *vsebina*: točke dodajamo po točkovniku,
 - b) *jezik*: število možnih točk za jezikovno pravilnost, slog in zgradbo ustrezno znižujemo, in sicer:

Število besed	Jezik. p.	Slog	Zgradba
600–450	6	3	2
449–300	4	2	2
299–150	2	1	0
pod 150	1	1	0

M. Kundera: Neznosna lahkost bivanja (odlomek)

M. Kundera: Neznosna lahkost bivanja. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1991. 339.

V eseju je kandidat skušal

A razčleniti zgradbo odlomka in jo pojasniti z njegovo vlogo v romanu;

do 3 + do 5 točk

za **razčlenitev** zgradbe odlomka in **pojasnitev** njegove vloge v romanu, npr.: Odlomek je zgrajen iz štirih enakih vprašanj o tem, kaj je ostalo za pomembnim dogodkom v romanu in za tremi življenjskimi zgodbami, ter iz kratkih, strnjenih odgovorov nanje. V zadnjem odstavku pa pisatelj ugotavlja, da se vse spreminja v kič, ki je prestopna postaja med bivanjem in pozabljenjem. Ker so se življenjske zgodbe romanesknih oseb in opisi dogodkov v predzadnjem poglavju v glavnem razpletli, je na koncu tega poglavja možen povzetek, ki je hkrati nov pogled na celotno pripoved. Zato pisatelj v tako strnjeni obliki prikaže zgodovinski dogodek in življenjske usode romanesknih oseb po njihovem koncu oziroma po smrti kot spremembo v kič. Tak pogled ironizira celotno pripoved;

8 točk

B razložiti odgovore na vprašanja v odlomku;

do 3 + do 3 +
do 3 + do 3 točke

za **razlago** odgovorov na vprašanja v odlomku, npr.: Veliki Pohod je bil humanitarna akcija zdravnikov z levičarskim političnim predznakom. Pomagali naj bi bolnim in umirajočim v Kampučiji, ki so zaradi vojne in totalitarnega režima brez nujne zdravniške pomoči. Poleg zdravnikov so se pohoda udeležili mnogi drugi, ki so v tej humanitarni akciji videli priložnost za samopromocijo ali medijsko odmeven dogodek. Še posebej je izstopala ameriška filmska igralka. Veliki Pohod je klavirno propadel, od njega je ostala fotografija filmske igralka z rumenopoltim detecem v naročju. Tomaž ni bil veren. Kot kirurg je pomagal mnogim ljudem, pridružil se je tudi prizadevanju za liberalizacijo političnega sistema in pokazal zvestobo svojim stališčem, ko ni hotel preklicati svojega članka, čeprav je bil zaradi tega ob delo kirurga. Po nesreči s tovornjakom ga je pokopal sin, s katerim ni imel tesnejših vezi. Njegov sin je bil veren in je na njegov nagrobni kamen dal vklesati napis, značilen za verne. Es muss sein je izrekel Beethoven dolžniku, od katerega je zahteval povračilo dolga. Te besede, izrečene v vsakdanjih okoliščinah, so postale navdih in glavni motiv v glasbenikovem kvartetu in posredno Tomaževo življenjsko vodilo. Franz je bil poročen z Marie-Claude. Zaradi ljubezenske zveze s Sabino se je z ženo razšel. Ko ga je Sabina zapustila, je živel s študentko. Z njo bi se rad poročil, vendar se Marie-Claude ni hotela ločiti. Ob smrti postelji je želel samo študentko. Pokopala ga je žena in si ga z napisom na grobu prilastila;

12 točk

C pojasniti, kaj je v odgovorih kičastega in kako pisatelj z njimi doseže ironičnost;

do 2 + do 6 točk

za **pojasnilo**, kaj je v odgovorih kičastega in kako pisatelj z njimi doseže ironičnost, npr.: Vsi odgovori so »lepi«. Veliki Pohod in življenjske zgodbe so se po izteku spremenili v lepe, neresnične podobe, ki zanikajo vse nedostojno. Spremenili so se v kič. Ironijo pisatelj doseže s sprevačanjem težkega v lahko, resnega v neresno in nasprotno. Pred pozabo se vse spremeni v kič: neuspela humanitarna akcija se je sprevrgla v privlačno reklamno fotografijo, zdravniška dejavnost in pokončnost ateističnega Tomaža v prizadevanje za božje kraljestvo na zemlji, vsakdanja denarna kupčija je postala navdih za resno glasbeno delo, prevarana žena si prilasti moža po njegovi smrti;

8 točk

Č predstaviti, na katerem področju današnjega javnega življenja se po njegovem mnenju najbolj kaže kič, in pojasniti, ali Sabinina trditev velja tudi zanj;

do 4 + do 3 točke

za **predstavitev**, na katerem področju javnega življenja se po njegovem mnenju najbolj kaže kič, in **pojasnilo**, ali Sabinina trditev velja tudi zanj.

7 točk